

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 3 marca 2014 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu IV Wydział Karny – Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący: SSO Hanna Bartkowiak

Protokolant: asyst. sędz. J. W.

po rozpoznaniu w dniu 3 marca 2014 r.

sprawy **M. O.**

obwinionego z art. 86 § 1 kw

na skutek apelacji wniesionej przez obwinionego

od wyroku zaocznego Sądu Rejonowego Poznań-Stare Miasto w P.

z dnia 30 października 2013 r. sygn. akt VIII W 1280/13

uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje Sądowi Rejonowemu Poznań-Stare Miasto w P. do ponownego rozpoznania.

H. B.

UZASADNIENIE

M. O. został obwiniony o to, że w dniu 4 marca 2013 r. około godziny 20:00 w P. na Moście D., kierując samochodem T. (...) nr rej. (...), wykonując manewr zmiany pasa ruchu z lewego na prawy, nie zachował szczególnej ostrożności i nie ustąpił pierwszeństwa jadącemu tym pasem i doprowadził do zderzenia z samochodem V. (...) o nr rej. (...), tj. o wykroczenie z art. 86 § 1 kw.

Sąd Rejonowy w Poznań – Stare Miasto w P., wyrokiem nakazowym z dnia 25 kwietnia 2013 r. wydanym w postępowaniu o sygn. akt VIII W 1280/13, uznał **obwinionego M. O.** za winnego zarzuconego mu czynu, tj. wykroczenia z art. 86 § 1 kw popełnionego w sposób wyżej opisany i za to na podstawie art. 86 § 1 kw wymierzył mu karę grzywny w wysokości 300 zł. W drugim punkcie wyroku orzekł zaś o kosztach sądowych.

Od powyższego wyroku obwiniony wniósł skutecznie sprzeciw.

Po rozpoznaniu sprawy na rozprawie Sąd Rejonowy Poznań – Stare Miasto w P., wyrokiem zaocznym z dnia 30 października 2013 r. wydanym w postępowaniu o sygn. akt VIII W 1280/13, uznał **obwinionego M. O.** za winnego zarzucanego mu czynu, tj. wykroczenia z art. 86 § 1 kw popełnionego w sposób wyżej opisany i za to na podstawie art. 86 § 1 kw wymierzył mu karę 300 zł grzywny.

Na podstawie natomiast art. 118 § 1 kpw zw. z § 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 10 października 2001 r. w sprawie wysokości zryczałtowanych wydatków postępowania oraz wysokości opłaty za wniesienie wniosku o wznowienie postępowania w sprawach o wykroczenia oraz art. 1 i 3 ust. 1 ustawy z dnia 23 czerwca 1973 r. o opłatach w sprawach karnych zasądził od obwinionego na rzecz Skarbu Państwa kwotę 100 zł tytułem kosztów postępowania i 30 zł opłaty sądowej.

Powyższy wyrok zaskarżył obwiniony. Zarzucił Sądowi I instancji obrazę przepisów postępowania, która miała wpływ na treść orzeczenia, gdyż doprowadziła do ustalenia, że obwiniony dopuścił się zarzucanego mu wykroczenia. Wskazał także, że organ niższej instancji dopuścił się błędu w ustaleniach faktycznych poprzez nieprzyjęcie, że zdarzenie miało miejsce w trakcie przebudowy i remontu odcinka drogi, gdzie ul. (...) łączy się z Mostem D. na wysokości skrzyżowania z ulicą (...) w P., oraz że doszło do zmiany organizacji ruchu na tym odcinku drogi. Nadto, M. O. w złożonym środku odwoławczym przedstawił jak według niego przebiegało zdarzenie będące przedmiotem wykroczenia, a z jego wersji wynikało, że to kierująca V. (...) podjechała nagle z jego prawej strony, przyspieszając, podczas gdy on niezmiennie poruszał się skrajnym lewym pasem jezdni. Nie mogąc się zgodzić z przyjęciem przez Sąd Rejonowy, iż to obwiniony winny jest zaistniałej kolizji drogowej, skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku w całości, ewentualnie o jego uchylenie i przekazanie sprawy sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania. W apelacji znalazł się również wniosek o zasądzenie kosztów procesu na jego rzecz według norm przepisanych, w każdym przypadku rozstrzygnięcia.

Na rozprawie apelacyjnej obrońca obwinionego poparła apelację własną M. O.. Ponadto uzupełniła zarzut obrazę przepisów postępowania poprzez wytknięcie nieprawidłowości opisu czynu przypisanego obwinionemu, który to opis, według obrońcy nie wypełnia znamion przypisanego wykroczenia. Ponadto podniosła fakt przeprowadzenia rozprawy pod nieobecność obwinionego, mimo że usprawiedliwił się on jeszcze przed rozprawą i wniósł o nowy jej termin, wskazując że doszło do rażącego naruszenia art. 71 § 4 i 5 kpw w zw. z art. 4 kpw. Poza tym także wytknęła Sądowi niedostrzeżenie niespójności zeznań M. B. z usytuowaniem w pobliżu miejsca zdarzenia sygnalizacji świetlnej oraz wady policyjnego szkicu miejsca kolizji.

Wywodząc tak, obrona w pierwszej kolejności domagała się zmiany zaskarżonego wyroku i uniewinnienia obwinionego, ewentualnie wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja okazała się w znaczącej mierze zasadna i z tego powodu zasługiwała na uwzględnienie. Skutkiem tego było uchylenie zaskarżonego wyroku i skierowanie sprawy Sądowi Rejonowemu Poznań – Stare Miasto w P. celem ponownego rozpoznania.

W pierwszej kolejności wskazać trzeba, że podniesione przez obrońcę okoliczności mieściły się w ramach apelacyjnego zarzutu obrazę przepisów postępowania, która mogła mieć wpływ na treść orzeczenia. Wywód tego uczestnika postępowania można było zatem uznać za uzupełnienie argumentacji ów zarzut wspierającej, a przedstawionej w środku odwoławczym sporządzonym przez obwinionego. Uzupełnienie takie jest dopuszczalne, nawet po upływie terminu do wniesienia apelacji. Było to również usprawiedliwione okolicznościami procesowymi, gdyż obrońca został ustanowiony dopiero wówczas gdy sprawa została przekazana Sądowi Okręgowemu w Poznaniu celem rozpoznania apelacji własnej obwinionego. Nowo przedstawione zarzuty natury procesowej mogły być zatem przedmiotem rozpoznania tutejszego Sądu odwoławczego.

W kolejności dalszej, przechodząc już do rozpoznania meritum sprawy, stwierdzić należało, że trafnym było stwierdzenie, iż Sąd I instancji dopuścił się obrazę art. 71 § 4 kpw.

M. O., pismem złożonym w Sądzie Rejonowym w dniu 29 października 2013 r., wskazał, że nagły wyjazd służbowy uniemożliwia mu stawiennictwo na rozprawie w dniu 30 października 2013 r. Wniósł przy tym o wyznaczenie nowego terminu rozprawy. Przyczynę niestawiennictwa uprawdopodobnił zaś załączając do wniosku kopię biletu lotniczego (k. 41-43).

Z zarządzenia Sędziego sprawozdawcy z dnia 30 października 2013 r. wynika, że otrzymał pismo obwinionego dopiero po przeprowadzeniu rozprawy (adnotacja na k. 41).

W zaistniałej sytuacji, w wyniku braku wiedzy orzekającego w sprawie Sądu o złożeniu formalnie poprawnego usprawiedliwienia przyczyny nieobecności obwinionego, doszło do uznania przez Sąd jego nieobecności na rozprawie

za nieusprawiedliwioną i wydania wyroku zaocznego. Tym samym do wydania tego wyroku doszło z rażącym naruszeniem przepisu art. 71 § 4 kpw i równocześnie prawa obwinionego do obrony, co mogło mieć istotny wpływ na treść orzeczenia. Jak wynika bowiem z protokołu przesłuchania M. O., jako osoby podejrzanej o popełnienie wykroczenia, nie przyznał się on do popełnienia wykroczenia i oświadczył, że chce złożyć wyjaśnienia przed sądem.

Wprawdzie art. 106a kpw umożliwia Sądowi odwoławczemu, uznającemu potrzebę uzupełnienia przewodu sądowego, przeprowadzenie dowodu na rozprawie odwoławczej, stwierdzić jednak należało, że przepis ten, w rozważanym przypadku nie znajdował zastosowania. Sąd II instancji nie mógł przesłuchać M. O., gdyż ten przedstawił w apelacji wersję zdarzenia odmienną od tej ustalonej przez Sąd Rejonowy. Wskazał przy tym, że winną spowodowania kolizji drogowej była przesłuchana na rozprawie głównej jako świadek M. B.. Taka treść wyjaśnień podsądnego powodowała, że zaszła konieczność przeprowadzenia na nowo przewodu sądowego w całości, a to w celu rozważenia wszystkich zarysowanych w sprawie wątpliwości.

Sąd Okręgowy, mając powyższe okoliczności na uwadze i orzekając na podstawie art. 109 kpw w zw. z art. 437 § 2 kpk, uznał za konieczne uchylenie zaskarżonego wyroku.

Nie przesądzając w tym momencie kwestii sprawstwa i winy obwinionego, należy wskazać, że Sąd niższego rzędu zobowiązany będzie powtórzyć postępowanie dowodowe, a w tym podjąć działania ukierunkowane na uzyskanie od podsądnego wyjaśnień na rozprawie. Zaznaczyć też trzeba, że w toku przewodu sądowego Sąd Rejonowy winien podjąć inne konieczne czynności, które pozwolą rozstrzygnąć wątpliwości co do zgodności z prawdą ujawnionych dotąd relacji uczestników zdarzenia.

W opinii Sądu odwoławczego zgodzić się trzeba z obrońcą, że treść policyjnej notatki urzędowej z dnia 4 marca 2013 r. oraz załączonego do niej szkicu miejsca kolizji wskazuje, iż dokumenty te odzwierciedlają wyłącznie wersję zdarzenia przedstawioną przez M. B.. Wskazaniem jest zatem przeprowadzenie dowodu z przesłuchania policjantów, którzy byli na miejscu kolizji, a także z zapisków ich notatników służbowych. Interesującym jest bowiem jak uczestnicy zdarzenia opisywali jego przebieg tuż po jego zaistnieniu. Proponowany zabieg jest przy tym uzasadniony zasadami doświadczenia życiowego, gdzie wiadomym jest, iż funkcjonariusze Policji, obsługujący bardzo dużą ilość zdarzeń drogowych mogą nie pamiętać przebiegu czynności związanych z tą, będącą przedmiotem niniejszego postępowania. Tym bardziej, że od jej zaistnienia minął już rok czasu.

Sąd II instancji jest również zdania, że w toku ponowionej rozprawy należy podjąć starania celem zweryfikowania zawartych w apelacji wskazań M. O., w szczególności przez przyzmat zeznań świadka M. B.. Wskazaniem też byłoby uzyskanie od uczestników zdarzenia oświadczeń o powodach i sposobie zaparkowania przez nich pojazdów przy prawej krawędzi jezdni. To jest w miejscu, gdzie znajdowały się one w chwili pojawienia się patrolu Policji. Jest to istotne, gdyż przyjmując za prawdziwą wersję obwinionego, uznać należałoby, że pojazdy, tuż po kolizji, zostały sprowadzone z lewej strony na prawą, przez środek jezdni, na której odbywał się normalny, zazwyczaj intensywny w tym rejonie, ruch samochodowy.

Po przeprowadzeniu tych czynności Sąd Rejonowy zważy jak w świetle nowych dowodów kształtuje się obraz zdarzeń. Jest przy tym istotnym by przy ponownej ocenie materiału dowodowego, Sąd I instancji uwzględnił w należyтым stopniu zasady obiektywizmu i swobodnej oceny dowodów. Powinnością sądu jest bowiem podjęcie rzetelnej próby dokonania ustaleń odnośnie zarzucanego czynu, należycie umocowanych w materiale dowodowym sprawy.

Na koniec, odnosząc się do tych wskazań obrońcy, którymi kwestionowała ona poprawność uznania przez Sąd I instancji, że opisany czyn wypełniał wszystkie znamiona przypisanego wykroczenia, wskazać trzeba, iż uwagi te nie były uprawnione. Z treści przepisu art. 86 § 1 kw nie wynika, że do znamion jego strony przedmiotowej należy ustalenie czyje bezpieczeństwo w ruchu drogowym zostało zagrożone poprzez bezprawne działanie sprawcy, ewentualnie na jakiej drodze – ilu pasmowej i o jakich kierunkach ruchu – doszło do zdarzenia. W ocenie Sądu Okręgowego, w przypadku uznania sprawstwa podsądnego byłoby jednak wskazanym stylistyczne doprecyzowanie opisu czynu i

ujednoznacznienie tym sposobem, że uderzony samochód V. (...) był jednocześnie tym, któremu sprawca nie ustąpił pierwszeństwa.

Zwrócić też trzeba uwagę obrońcy, jak również Sądowi I instancji, że sygnalizacja świetlna, o której wspominała M. B. przy okazji opisu zmiany przez obwinionego pasa ruchu, mogła być sygnalizacją sterującą ruchem przy tymczasowym przejściu dla pieszych, które zostało wyznaczone na Moście D. w związku z budową w latach 2011-2013 nowego dworca kolejowego i centrum handlowego. Kwestia ta wymagać będzie również dowodowej weryfikacji.

I wreszcie na sam koniec Sąd Okręgowy podaje, że w ogóle nie rozpatrywał wniosku obwinionego o przyznanie mu kosztów procesu. Żądanie w tym zakresie okazało się co najmniej przedwczesne albowiem zgodnie z art. 118 § 2 kpw, jedynie w przypadku uniewinnienia lub umorzenia postępowania, zainicjowanego przez oskarżyciela publicznego, koszty (w tym udokumentowane wydatki strony), ponosi Skarb Państwa.

H. B.